

2014-03-14

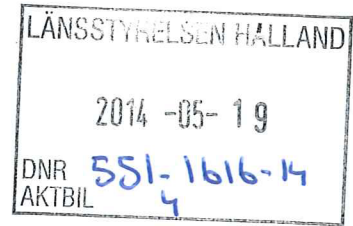
Sid 1 (29)

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-05-16
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr M 1016-11

SÖKANDE

E.ON Värmekraft Sverige AB
205 09 Malmö

Ombud: Advokat [redacted] och jur.kand. [redacted]
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 4291
203 14 Malmö

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till nuvarande och framtida verksamhet vid Halmstadverket i Halmstads kommun.

Avrinningsområde: 101 N: 6280795 E: 368916

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden för redovisning av utredningar enligt den uppskjutna frågan U1 med avseende på hantering av kyl- och släckvatten, upphäver den provisoriska föreskriften P1 samt meddelar följande slutliga villkor för verksamheten.

Slutliga villkor

Omhändertagande av förorenat kyl- och släckvatten

10. Bolaget ska inom sex månader från lagakraftvunnen dom ha genomfört åtgärder för att säkerställa att en lagringsvolym motsvarande minst 1 300 m³ finns inom området för omhändertagande av förorenat kyl- och släckvatten.
11. Bolaget ska efter samråd med Räddningstjänsten och andra berörda aktörer inom sex månader från lagakraftvunnen dom till tillsynsmyndigheten överlämna ett förslag till tid- och handlingsplan för ett miljösäkert omhändertagande och behandling av kyl- och släckvatten som kan uppkomma i händelse av brand.

Dok.Id 266202

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00

Lst Halland

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen lämnade i deldom den 3 februari 2012 bolaget tillstånd enligt miljöbalken till nuvarande och framtida verksamhet vid Halmstadsverket. Tillståndet innefattar drift av befintliga enheter (gasturbinaggregat G11 och G12) för spets- och reservkraftproduktion av el samt befintliga kringanläggningar i form av oljecisterner, utomhusställverk m.m. på fastigheten Halmstad 2:44 i Halmstads kommun.

Frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för hantering av kyl- och släckvatten som uppkommer i samband med räddningsinsatser sköts upp under en prøvotid. Under prøvotiden skulle bolaget efter samråd med berörda myndigheter planera och utföra följande utredning, antingen i egen regi eller i samarbete med andra aktörer inom hamnområdet.

U1. De tekniska och ekonomiska förutsättningarna att omhänderta förorenat brandvatten (kyl- och släckvatten), exempelvis genom tätning av botten och sidor av s.k. spegeldammen och med en avstängningsanordning under vägen enligt metod 1 i p. 3, bilaga A samt avsnitt 5.2.2.2 i bilaga K1 i bolagets komplettering till ansökan, eller genom andra effektiva skyddsåtgärder för att förhindra att brandvatten når recipienten.

Under prøvotiden skulle följande provisoriska föreskrift gälla.

P1. I händelse av brand inom verksamhetsområdet ska omhändertagande av uppsamlat släckvatten ske på ett sätt som godkänns av tillsynsmyndigheten. Redovisning av utredningen och utredningsresultaten, förslag till slutliga villkor samt tidplaner/program för framtagna åtgärdsförslag ska lämnas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att domen vunnit laga kraft.

Bolaget har nu givit in sin utredning angående den uppskjutna frågan.

PRÖVOTIDSREDOVISNINGEN

Yrkanden

Bolaget yrkar att domstolen avslutar prøvotidsförfarandet utan att föreskriva några ytterligare slutliga villkor eller bemyndiganden.

Genomförda utredningar/allmänt

Bolaget har under prøvotiden genomfört utredningar i enlighet med utredningsvillkoret. Utredningarna har innefattat (i) uppskattning av förväntade brandvattenvolymer som bolaget ska kunna omhänderta, (ii) identifiering av lämpliga platser för lagring av uppkommet brandvatten samt (iii) genomgång av hur uppkommet brandvatten bör omhändertas.

Utredningarna har genomförts efter samråd med de berörda myndigheterna Länsstyrelsen i Hallands län och Räddningstjänsten i Halmstad. En arbetsgrupp har bildats, bestående av förutom representanter från bolaget och berörda myndigheter, externa konsulter med särskild sakkunskap i aktuella frågor. Arbetsgruppen har sammanträtt vid ett flertal tillfällen under 2012, såväl inför som under utredningsarbetets gång.

Mängden brandvatten

Det första steget i utredningsarbetet har varit att bestämma vilka volymer av brandvatten som bolaget måste kunna omhänderta. För detta har bolaget låtit genomföra en utredning över hur mycket brandvatten som uppkommer baserat på olika brandscenarier för anläggningen. Till grund för utredningen ligger bl.a. den riskanalys som bolaget genomförde i samband med tillståndsansökan enligt bilaga A.7 till bolagets ansökan. För varje scenario har mängden brandvatten som kan förväntas uppkomma vid en räddningsaktion uppskattats. Vilket scenario som ska vara dimensionerande för bolaget anläggning, och därmed ange den totala mängd brandvatten som bolaget måste ha beredskap för, har bestäms bl.a. utifrån sannolikheten för att ett visst scenario inträffar.

Av utredningen framgår att risken för brand är störst inomhus i anslutning till gasturbinerna. Därmed har också sådana bränder bedömts vara dimensionerande för den beredskap bolaget bör ha. Vid en räddningsinsats med fullt utnyttjat sprinklersystem följt av släckning utförd av Räddningstjänsten har mängden brandvatten som kan uppkomma uppskattats till, ca 160 m³. Det är därmed denna volym som bolaget måste ha beredskap för att kunna hantera.

Vid en släckning av en cisternbrand skulle mängderna kyl- och släckvatten bli betydligt större vilket också framgår av det bilagda yttrandet till bilaga 1. I Sverige har det emellertid inte inträffat någon cisternbrand i modern tid. Utanför Sverige har cisternbränder inträffat men dessa har ytterst sällan omfattat sådan eldningsolja som förvaras i bolagets cisterner. Dessa händelser har därmed bedömts vara så pass osannolika att det inte är rimligt att bolaget ska behöva vidta åtgärder för att kunna hantera motsvarande mängder brandvatten.

Lämpliga lagringsplatser

Det andra steget i utredningsarbetet har varit att identifiera lämpliga plaster för att lagra uppkommet brandvatten. Ett kriterium för platsen är att den ska kunna medge lagring under ett antal veckor i avvaktan på provtagning och analys för avgörande om hur vattnet ska behandlas.

I enlighet med vad utredningsvillkor U1 föreskriver har bolaget utrett möjligheten att använda spegeldammen som lagringsplats för brandvatten bl.a. genom att täta dammens botten och sidor med gummiduk. De utredningar som bolaget vidtagit under prövotiden har emellertid visat att det är näst intill omöjligt att garantera att duken håller helt tätt. Dessutom skulle det vara mycket svårt att tömma dammen på brandvatten utan att trycket underifrån skulle trycka upp duken med följden att förorenat brandvatten riskerar att läcka ut över ett större område. Enda möjligheten att använda spegeldammen vore att gjuta om hela området i betong vilket är förenat med mycket höga kostnader. Med anledning av detta har bolaget bedömt att lagring i spegeldammen varken är ett tekniskt eller ekonomiskt genomförbart alternativ.

I det vidare utredningsarbetet har bolaget därför valt att studera vilka övriga lagringsmöjligheter som finns inom anläggningsområdet och funnit tre olika alternativ.

1. Dagvattennätet inom området kan snabbt isoleras från det yttre dagvattennätet genom installation av en avstängningsventil. Enligt beräkningar kommer det vara möjligt att samla närmare 60 m³ brandvatten genom att ventilen stängs. Genom en överkant på invallningen kring området kan ytterligare mängder om drygt 400 m³ samlas.
2. En annan möjlig plats för lagring av brandvatten är cisternområdet. För detta måste området först förses med en tät och hårdgjord yta. När så skett kommer det inom denna invallning finnas möjlighet att lagra drygt 300 m³ brandvatten.
3. Den tredje möjligheten går ut på att en renvattencistern används som lagringsplats. Cisternen måste först tömmas på renvatten innan lagring av brandvatten kan ske. Möjligheten innebär därmed att verksamheten inte har den tillgång till renvatten som krävs för en hög drifttillgänglighet varför detta alternativ enbart bör komma ifråga i undantagsfall.

Sammanfattningsvis finns möjlighet att inom anläggningen lagra uppemot 700 m³ brandvatten och vid utnyttjande av renvattencisternen kan denna volym ökas till ca 1 000 m³. Detta motsvarar spgeldammens beräknade lagringsvolym och överstiger med god marginal den för bolagets anläggning dimensionerande volymen 160 m³.

Omhändertagande av brandvatten

Bolaget har utrett hur lagrat brandvatten på bästa sätt kan omhändertas och behandlas innan det släpps ut till recipient. Metoder som ansetts lämpliga att användas vid rening är bl. a, behandling med aktivt kol, flockningsmedel och/eller följande sedimentering. För att kunna bedöma farligheten av brandvattnet och hur det lämpligen bör tas om hand krävs provtagning och närmare analyser. Generellt sett finns samma typer av ämnen i släckvattnet som i röken från branden. Vid

brandsläckning sker urtvättning av partiklar från rök, brandskadat material och kemikalier som funnits på brandplatsen. Det brandvatten som inte har förångats kan därmed innehålla miljöpåverkande ämnen, fasta eller lösta i vattnet. Mot bakgrund av att innehållet i brandvatten helt och hållet beror på förhållandena vid släckning och vilket typ av skumsläckmedel som används är det enligt bolaget direkt olämpligt att i villkor reglera hur vattnet ska behandlas innan utsläpp. Detta måste avgöras från fall till fall, förslagsvis i samråd med tillsynsmyndigheten.

Genomförda utredningar/bilaga

I en bilaga till prøvotidsredovisningen redovisar bolaget mer i detalj de genomförda utredningarna och anför bl. a följande:

Nationella riktlinjer eller kriterier saknas för att ta fram ett dimensionerande skadefall för respektive anläggning och mängden släckvatten varierar kraftigt beroende på vilket skadefall som väljs som dimensionerande. I Sverige har det inte inträffat någon cisternbrand i modern tid. Tittar vi i övriga världen har det inträffat cisternbränder och förekommit oroväckande incidenter, men dessa har sällan omfattat eldningsolja. Eldningsolja är en produkt som vid normala temperaturer är mycket mer svårantändlig än produkter som bensin och alkoholer.

Risken för brand är störst inomhus i anslutning till gasturbinerna, och därför bedöms det scenariot vara dimensionerande för de åtgärder och beredskap som E.ON Värmekraft bör genomföra.

Inom anläggningen finns sprinkler installerat som punktskydd vid delar som identifierats som kritiska. Vatten till sprinkler tas från servisledningen till det kommunala ledningsnätet. Sprinklern släcker branden eller möjligen bara dämpar branden. I vilket fall medför det, att brandens totala omfattning begränsas innan Räddningstjänsten anländer. Mängden släckvatten, när Räddningstjänsten också avslutat sin insats, blir därför normalt mindre.

Sprinklern är dimensionerad så att det totala tillgängliga flödet i vissa fall utnyttjas, det vill säga den mängd som servisleddningen ger. Utfört kapacitetsprov visade på 2500 l/min vid trycket 2 bar. För enkelhetens skull antar vi att räddningstjänsten utnyttjar hela flödet. Deras tid till insats är cirka 10 minuter. Under denna tid ger sprinklern släckvatten. Räddningstjänsten behöver cirka 5 minuter för insats. Mängden släckvatten blir därmed 15 minuter x 2500 l/min = 38 m³. Om Räddningstjänsten inväntar personal från E.ON kan det medföra sprinkler i 60 minuter och insats i 5 minuter. Mängden släckvatten blir ca 160 m³.

Hur släckvattnet ska förhindras nå recipient utreds inte in denna rapport. Det bör utredas vidare. Räddningstjänstens resurser ska i detta fall vägas in. Planläggning bör göras för snabba åtgärder direkt när händelsen inträffar. Rutinerna vid brand bör kompletteras med åtgärder för att begränsa okontrollerat utflöde av smutsigt släckvatten.

E.ON Värmekraft i Halmstad utnyttjar aldrig sin fulla lagringskapacitet. Det går därför att anta att de båda cisterner är halvfulla eller att endast en av dem är full. Detta är ett reservkraftverk. Förbrukningen är därför begränsad. Statistik finns för drifttid och förbrukning på anläggningen för olika år. Risker kopplade till driften kan inte jämföras rakt av med anläggningar som ständigt är i drift. Risker kopplade till lagringen är däremot mer jämförbara. Lagringen sker oavsett drifttimmar.

Först när bolaget har identifierat scenarier för anläggningen går det att lite tydligare uppskatta omfattningen av mängden släckvatten. I bilagan till provotidsredovisningen finns ett antal scenarier kort beskrivna. Merparten har hämtats från den riskanalys som genomfördes 2010. Riskanalysen föreslår åtgärder som till stor del har genomförts vilket minskar risken för de olika händelserna. Släckvattenmängderna har därefter skattats för olika scenarier.

Beskrivning av händelser och dess eventuella konsekvenser avseende släckvatten redovisas vidare av bolaget med avseende på:

- *Läckage från lossningspump*

- *Läckage på ledning mellan cistern och kraftverk (under drift).*
- *Läckage på ledning mellan cistern och kraftverk (ej under drift).*
- *Stort läckage och antändning på grund av sabotage.*

Påverkande faktorer

Eldningsolja 1 är en brandfarlig vätska klass 3 och med en flampunkt på cirka 60°C (den lägsta temperatur vid vilken brännbara gasblandningar kan förekomma). EO1 som normalt förvaras och hanteras vid en lägre temperatur är svår att antända eftersom det inte finns brännbara ångor i anslutning till vätskeytan. Om oljan fördelas till droppar är den dock lättare att antända. Droppar kan eventuellt förekomma vid ett mindre läckage på en ledning inomhus. Risk för brand finns om dropparna landar på heta ytor. Heta ytor utomhus förekommer normalt inte.

Sprinkleranläggningen är utförd som punktskydd i de delar av anläggningen (inomhus) där riskerna är som störst. Vatten till den automatiska sprinkleranläggningen tas från det kommunala ledningsnätet. Servisledningen har en diameter om 150 mm. Kapacitetsprov utfört år 2008 visade på ett flöde om 2500 liter per minut vid ett tryck om 2 bar. Räddningstjänsten är beroende av samma vattenkälla vilket medför att sprinklern endast kan krediteras fram till att räddningstjänsten börjar ta ut vatten från ledningsnätet. I vissa fall släcker en sprinkleranläggning en brand i andra fall endast dämpar det branden. I båda fallen medför sprinklern att brandens totala omfattning begränsas innan Räddningstjänsten anländer. Den totala mängden släckvatten, när Räddningstjänsten också avslutat sin insats, blir därför normalt mindre.

SMC - Släckmedelscentralen är en resurs som Räddningstjänsten kan använda sig av. De två närmaste placerade släckmedelscentralerna finns i Malmö och Göteborg. SMC har förutom skum även pumpar och annan nödvändig utrustning som kompletterar Räddningstjänstens egna resurser. Skum behövs för att utföra släckningen av brand i eldningsolja i en cistern eller vid ett utsläpp och samtidig brand inom invallningen. Pumpar behövs för att leda havsvatten fram till anläggningen. Det kommunala ledningsnätet ger inte ett tillräckligt flöde för den här

typen av insatser. Personal att ingå i SMC- team har kontinuerligt utbildats för att kunna hantera en cisternbrand eller en brand i invallning. Det är dock inte dessa händelser som vi anser ska vara dimensionerande.

Förslag på åtgärder

Åtgärder

Släckvatten inomhus ska samlas upp. Resurser för att valla in brandvattnet eller andra fysiska barriärer bör utredas vidare. Räddningstjänstens resurser ska i detta fall vägas in. Planläggning bör göras för snabba åtgärder direkt när händelsen inträffar. Rutinerna vid brand bör kompletteras med åtgärder för att begränsa okontrollerat utflöde av smutsigt släckvatten.

Utredning

För att tydliggöra miljökonsekvenserna av en brand bör inte enbart släckvattenhanteringen belysas. Utsläpp till luft och dess konsekvenser för miljön måste ställas i relation till det smutsiga brandvattnet och vara vägledande för hur en brand på en oljedepå bör hanteras för att på bästa sätt minska miljökonsekvenserna.

Sammanfattning

Mot bakgrund av utredningsresultaten anser bolaget att det inom anläggningen kommer att finnas möjlighet att med god marginal lagra och omhänderta uppkommet brandvatten. De åtgärder som bolaget planerar att vidta för att uppnå lagringskapaciteten kommer alla att genomföras under 2013 och redovisas i den kommande miljörapporten (för 2013). Det finns därmed ingen anledning att vidta ytterligare undersökningar beträffande omhändertagande av brandvatten. Det saknas också skäl att föreskriva slutliga villkor beträffande sådant omhändertagande.

Bolaget hemställer att mark- och miljödomstolen avgör de nu aktuella frågorna utan huvudförhandling.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheten för samhällskydd och beredskap, Havs- och vattenmyndigheten samt Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstad kommun har meddelat att de avstår från att lämna yttrande i målet.

Länsstyrelsens i Hallands län kompletteringsbegäran

Länsstyrelsen har i huvudsak meddelat att Länsstyrelsen bedömer att prövotidsutredningen behöver kompletteras i ett antal avseenden, innan det är möjligt att slutligt ta ställning i sakfrågan. Således yrkar länsstyrelsen att prövotidsutredningen kompletteras i de avseenden som följer av nedanstående punkter:

1. Utred och komplettera med s.k. worst case-scenarier för anläggningen och redovisa då även uppkomsten av släckvatten och vilka lämpliga åtgärder som behöver genomföras för att kunna släcka brand och omhänderta större mängder släckvatten. Redogörelsen ska även omfatta uppskattningar av kostnaderna för dessa scenarier och åtgärder.
2. Bifoga de utredningar som gjorts avseende tätning av den s.k. spegeldammen och som nämns i avsnitt 3.1.3 i prövotidsredovisningen. Redogör även för kostnaderna för dessa olika alternativ. Då det av den befintliga utredningen inte framgår hur stora kostnaderna skulle bli för att gjuta om dammen så att den blir helt tät, går det således inte att avgöra om åtgärderna är ekonomiskt rimliga att genomföra eller ej.
3. Bifoga utredningarna som nämns i avsnitt 3.1.3 i prövotidsredovisningen avseende de alternativa tekniska möjligheterna att på andra sätt lagra släck- vatten (Rimligen finns det mer information avseende de tekniska möjligheterna än bilagorna 2-4 och den begränsade beskrivningen i själva utredningen). Redogör även för kostnaderna för de olika alternativa lösningarna.
4. Bifoga sammanställning och erfarenheter från brandincidenter vid andra jämförbara anläggningar och vilka slutsatser som kan dras avseende huvudsaklig inriktning på omhändertagande, provtagning, behandling m m av släckvatten.
5. Bifoga utredningen som nämns i avsnitt 3.1.4 i prövotidsredovisningen om hur lagrat "brandvatten" på bästa sätt kan omhändertas och behandlas innan det släpps ut till recipient. Även om det i förväg inte går att exakt avgöra vilket innehåll av föroreningar som brandvattnet skulle få, bör bolaget ha en utarbetad plan med olika alternativ för hur det ska omhändertas innan en händelse inträffar.

6. Precisera tydligare vilka åtgärder som bolaget avser att vidta och vilken volym släckvatten som man därigenom menar att bolaget kommer att ha möjlighet att hantera. Gäller åtagandet 700 m³ eller 1000 m³ eller någon annan volym?
7. Redogör för hur de släckvattenvolymer som omnämns i det bilagda yttrandet (daterad 2012-10-30) till rapporten i bilaga 1 praktiskt/tekniskt kan tas om hand på ett ur såväl brandskyddssynpunkt som miljösynpunkt lämpligt sätt. Redogör även för uppskattade kostnader för dessa alternativ.
8. I avsnitt 2.5 i riskanalysen avseende cisternerna från 2010 (vilken ingick som del av ansökningshandlingarna vid tillståndsprovningen) sägs bl. a följande:
"Räddningstjänsten har insatsplan upparbetad för oljehamnen som också innefattar E.ON:s två cisterner. Planen klargör vad som är dimensionerande för kylning, släckning av cistern och släckning av invallningsbrand. Det framgår även vart ledningsplats kan upprättas och var brandvatten kan hämtas."
Komplettera med den nämnda insatsplanen samt redogör för och kommentera bolagets inställning till de i insatsplanen upptagna uppgifterna avseende vad som är dimensionerande för kylning, släckning av cisternbrand och släckning av invallningsbrand.
9. I avsnitt 6.1.1 i riskanalysen avseende cisternerna från 2010 sägs bl. a följande: *"Räddningstjänsten har ingen möjlighet att ta hand om släckvatten vid brand. E.ON bör därför göra en plan för detta innan en olycka inträffar. Lämpligen tas kontakt med Stena Recycling som har cisterner för ändamålet."*
Redogör för eventuella kontakter med Stena Recycling och vilken potential för omhändertagande av släckvatten som finns hos dem.
10. Redogör för eventuella kontakter eller avtal med Släckmedelscentralen (SMC) liksom eventuell planering för stödjande insatser med hjälp av dem.

Bolagets bemötande av länsstyrelsens kompletteringsbegäran

Bolaget har kompletterat sin provotidsredovisning enligt länsstyrelsens begäran och angett bl.a. följande:

Bolaget har föreslagit att domstolen avslutar provotidsförfarandet utan att föreskriva några ytterligare villkor eller bemyndiganden. Länsstyrelsen anser sig kunna ta ställning till bolagets förslag först sedan provotidsredovisningen kompletterats i ett antal avseenden. Bolaget kompletterar nedan sin provotidsredovisning.

1. Worst case-scenarier

Bolaget har låtit upprätta en kompletterande rapport där två worst case-händelser beskrivs och i vilken mån bolaget har möjlighet att inom anläggningen omhänderta därvid uppkomna släckvattenvolymer. Av rapporten framgår att släckningsarbetet kan pågå till dess att invallningarna är fulla, vilket de är efter ca 700 m³ släckvatten om även invallningen inom anläggningsområdet tas i anspråk. Därefter är det högst olämpligt att fortsätta då eldningsoljan, som är lättare än vatten, riskerar att rinna över invallningsmuren och spridas till omgivningen.

Bolaget har tidigare visat att den egna lagringsmöjligheten väl täcker de händelser som får anses ha en sådan sannolikhetsfrekvens att de bör kunna hanteras inom anläggningen, Detta innebär inte att beredskap för mindre sannolika händelser medförande större släckvattenvolymer saknas. För sådana släckvattenmängder krävs däremot att externa aktörer kan nyttjas. Exempel på en sådan aktör är som bolaget tidigare nämnt Stena Recycling. Bolagets planer och lämpliga åtgärder för en effektiv beredskap att hantera worst case-händelser kommer att inarbetas *dels* i bolagets kontrollprogram *dels* i det handlingsprogram som styr bolagets uppfyllelse av Sevesolagstiftningen. Arbetet enligt dessa program innebär bl.a. att register över lämpliga aktörer för omhändertagande av släckvatten löpande hålls uppdaterat.

Kostnaderna för att omhänderta släckvatten vid en worst case-händelse är beroende av ett flertal faktorer såsom volym, sammansättning, meteorologiska förhållanden, utpumpning, lokalisering, tillgängliga aktörer etc. Att på förväg beräkna ett monetärt spann som täcker alla dessa variabler är inte meningsfullt. Bolaget anser mot bakgrund av ovanstående att beredskap finns för att hantera worst case-händelser, även om det skulle komma att krävas medverkan av externa aktörer.

2. Utredningar avseende den s.k. spegeldammen

Under bolagets arbete med att identifiera lämpliga lagringsplatser kunde man relativt omgående konstatera att den s.k. spegeldammen inte utgjorde ett lämpligt alternativ.

Som bolaget redogjort för i avsnitt 3.1.3 i prøvotidsredovisningen berodde detta bl.a. på svårigheterna med att garantera att duken håller tätt. Utöver detta kommer grundvattnet att trycka upp gummiduken med följden att släckvatten och grundvatten riskerar att blandas i samband med utpumpning av släckvatten. Dessutom måste dammen tömmas helt eller delvis innan den kan användas som lagringsplats. Det är mot denna bakgrund som bolaget ansett att alternativet inte är lämpligt. I och med att dessa problem uppdagades vidtog bolaget inte några mer ingående utredningar beträffande detta alternativ. Under punkten 3 i bilaga A till bolagets komplettering till ansökan framgår att kostnaderna för att förse dammen med tät duk och gjuten betongvall beräknas uppgå till ca 1-1,5 miljoner kronor.

Den alternativa metod som bolaget presenterat som bygger på mobila invallningar är ännu inte tillräckligt beprövad och har inte utvecklats vidare sedan tillståndsprovningen. Bolaget anser därför att ytterligare utredningar beträffande denna metod får anstå till dess att den är så beprövad att den riskfritt kan användas. Någon närmare kostnadsuppskattning för detta alternativ finns således inte. Såsom bolaget redogjort för i prøvotidsredovisningen är den enda möjligheten att använda spegeldammen att gjuta om hela dammen så att den blir helt tät. I avsnitt 6 i underbilaga K1 till bilaga A i kompletteringarna till ansökan framgår att kostnaden för en fullständig invallning av cisternparken uppgår till 20-60 Mkr, där den högre siffran innebär en omgjutning av hela området. Kostnaden för att genomföra motsvarande omgjutning av spegeldammen har utifrån dessa uppgifter uppskattats till cirka 20 Mkr.

Härutöver kan nämnas att ovanstående alternativ skulle innebära att omfattande markarbeten och anläggningar skulle behöva utföras på mark som bolaget inte äger eller förfogar över och som riskerar att påverka förutsättningar för bil- och järnvägs transporter i området.

3. Utredningar avseende alternativa sätt att lagra släckvatten

Bolaget har redovisat de alternativ som är tekniskt möjliga i avsnitt 11.3 i prøvotidsredovisningen samt bilagorna 2-4. Genomförda utredningar avseende dessa bilagor utgörs av avvägning av befintliga asfaltytor runt anläggningen samt kontroll av vilken

mängd släckvatten som kan innehållas. I bilaga 2 till prøvotidsredovisningen redovisas mängden släckvatten som kan innehållas på befintliga asfaltytor med avstängt dagvattennät utan att något släckvatten når recipienten. I bilaga 3 (*till samma prøvotidsredovisning*) redovisas mängden släckvatten som kan innehållas med en asfaltinvallning med en överkant om +2,47 m utan att något släckvatten når recipienten eller rinner in i byggnaderna. Överkant golv i byggnaderna är +2,60 m. Kostnaden för invallning med asfalt runt anläggningen har uppskattats till 0,5 Mkr.

4. Brandincidenter vid andra jämförbara anläggningar

I bilaga 1 till detta yttrande redovisas en sammanställning av och erfarenheter från brandincidenter vid andra anläggningar. Som framgår av rapporten finns det emellertid inte några brandincidenter som är jämförbara med möjliga incidenter vid bolagets anläggning i Halmstad på grund av att flertalet nyckelfaktorer skiljer sig åt. En generell slutsats som kan dras är ändå att uppsamling av släckvatten bör göras som en del av släckinsatsen. Provtagning bör sedan göras av uppsamlat släckvattnet för att därefter bestämma metod för rening.

5. Omhändertagande och behandling av lagrat brandvatten

De utredningar som bolaget vidtagit i denna del har inte resulterat i någon skriftlig rapport varför ytterligare underlag inte kommer att bifogas. De överväganden som gjorts har redovisats avsnitt 3.1.4 i prøvotidsredovisningen och bolaget vidhåller att frågor om provtagning och behandlingsmetod lämpligen hanteras inom ramen för bolagets egenkontroll och inte regleras villkorsvis, vilket också stöds av bifogad rapport samt avsnitt 4 ovan. Den av Länsstyrelsen efterfrågade planen kommer att inarbetas i egenkontrollen och bolaget kommer i samband med den kommande periodiska undersökningen att översända ett reviderat kontrollprogram till länsstyrelsen.

6 + 7. Släckvattenvolymer

Bolaget har möjlighet att inom anläggningen hantera släckvattenvolymer upp till 1 000 m³. Vid volymer över 700 m³ tvingas bolaget dock att tömma renvattencisternen på vatten. Tanken kan utan forcering tömmas med 1 m³/minut vilket ger

en tömningstid om cirka 4 - 6 timmar för att tömma ut 300 m³ så att volymer upp till 1 000 m³ ska kunna hanteras. Då det med hjälp av slamsugare kan pumpas in 1 m³/minut är påfyllningstiden densamma. Beträffande möjlighet att omhänderta volymer från worst case-händelser hänvisas till punkt 1 och punkt 9 i detta yttrande.

8. Räddningstjänstens insatsplan

Eftersom insatsplanen kan komma att revideras utanför bolagets kontroll bör förevarande prövning inte kopplas till denna. Bolaget har inte möjlighet att påverka Räddningstjänstens insatsplan och avstår därför från att kommentera denna.

9+ 10. Kontakter med Stena Recycling och Släckmedelscentralen

Bolaget har varit i kontakt med Stena Recycling avseende deras möjligheter att lagra och behandla släckvatten. Dialog har skett i samråd med Räddningstjänsten och tillsynsmyndigheten. Stena Recycling har uppgett att de har en total lagerkapacitet på ca 70 000 m³ men att den tillgängliga kapaciteten för externa parter varierar mycket under året. Under 2012 har den tillgängliga kapaciteten uppgått till cirka 5 000 m³.

Oljebolagen i Sverige bildade under 1994 företaget Släckmedelscentralen AB (SMC) som är en beredskapsorganisation. SMC:s främsta uppgift är att som organisation tillhandahålla kunskap och utrustning som snabbt kan sättas in vid mycket stora bränder eller industriolyckor inom oljeindustrin. Resurserna kan också på Räddningstjänstens begäran användas vid andra typer av bränder som inte kan skickas på annat sätt. Vid en cisternbrand är det SMC:s primära uppgift att släcka branden. Det lokala brandförsvarets uppgift är att förhindra brandspridning. SMC är emellertid endast avsett för depåhållande oljebolag (importörer, producenter). Bolaget, som är en s.k. konsument, ingår inte i denna grupp och har därför inget avtal med SMC. I det fall behov skulle uppstå kan Räddningstjänsten dock begära att SMC:s resurser sätts in för att släcka en storskalig brand vid bolagets anläggning i Halmstad.

Bolaget anser att riskerna i samband med släckvattenhantering har utretts och att bolaget visat att tillräcklig beredskap för att hantera uppkomna släckvattenvolymer finns. Denna komplettering föranleder inte bolaget att ändra sitt yrkande att prövotids-

förfarandet avslutas utan att några ytterligare slutliga villkor eller bemyndiganden föreskrivs.

Länsstyrelsens yttrande

Till följd av bolagets komplettering av provotidsredovisning har länsstyrelsen sammanfattningsvis anfört följande.

Länsstyrelsen anser att bolaget redan i tillståndsärendet erhållit lindriga villkor genom att de inte behövde bygga fullskalig invallning av de befintliga cisternerna och istället fick krav på att vidta fysiska åtgärder med endast partiellt skydd mot spridning av förorenade ämnen till mark och vatten. Länsstyrelsen har i yttranden i ärendet ställt krav på kompletteringar av provotidsredovisningen i syfte att få klarhet avseende väsentliga kvarstående frågor och därigenom underlätta en bedömning av vilka slutliga villkor som kan anses skäliga för verksamheten. Det har dock inte lyckats fullt ut att få till en sådan tillfredställande utredning.

I detta läge anser sig länsstyrelsen tvingad att i första hand ta ställning till vilka villkor som myndigheten anser nödvändiga avseende skyddet för miljön liksom för människors hälsa och säkerhet. Således yrkar länsstyrelsen följande slutliga villkor avseende hantering av kyl- och släckvatten vid anläggningen:

- Kyl- och släckvatten som uppkommer vid brandbekämpning ska kunna samlas upp så att utsläpp till mark eller till grund- och ytvatten förhindras.
- Bolaget ska genomföra tätning av sidorna runt den s.k. spegeldammen samt anordna möjlighet att stänga (under vägbanken) vid eventuell brand- eller läckageincident. Tätning av sidorna på spegeldammen ska gå ner under lägsta lågvatten-/grundvattenytan.

Länsstyrelsens ställningstagande avseende tillåtlighetsbedömning av verksamheten i samband med vårt yttrande till mark- och miljödomstolen i tillståndsprövningen grundar sig på det bolaget angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig. I handlingarna nämndes bl. a alternativet med tätning av spegeldammen som

möjlighet för att säkra volymer för omhändertagande av brandvatten respektive oljeläckage. Just denna fråga sköts upp under en provotid. Efter inlämnande av provotidsutredningen bedömer bolaget nu att alternativen är tekniskt svåra/ omöjliga, tekniskt outvecklade eller ekonomiskt orimliga, utan att de egentligen har kommit med några konkreta förslag på andra jämförbara lösningar istället som åtminstone i viss någon mån säkerställer att det kommer finnas förutsättningar att hantera brandvatten eller läckande olja även för större händelser.

Enligt länsstyrelsens bedömning har bolaget inte heller på ett tillräckligt tydligt sätt visat att man har gjort kvalificerade bedömningar av vad som kan hända i värsta fall (Worst case-scenarier) och att bolaget – som ägare till och verksamhetsutövare för en Seveso-anläggning som även omfattas av lagen om skydd mot olyckor – har en färdig plan för hur dessa situationer ska hanteras liksom att man upparbetade kontakter och avtalade tjänster avseende sådan hjälp som bolaget själva och eventuellt inte ens räddningstjänsten har tillgång till.

Bolagets bemötande av länsstyrelsens yttrande

I bemötande av länsstyrelsens yttrande har bolaget anfört bl. a följande.

Länsstyrelsen har efter det att bolaget kompletterat sin provotidsredovisning den 5 juni 2013 inkommit med yttrande innefattande dels yrkande om att slutliga villkor föreskrivs dels synpunkter på bolagets kompetteringar och provotidsärendet i övrigt. Med anledning av länsstyrelsens synpunkter vill bolaget göra nedanstående tillägg och förtydliganden. I övriga delar hänvisas till vad som framkommit i tidigare inlagor till domstolen.

Mängden brandvatten

Bolaget har tidigare redovisat ett för anläggningen dimensionerande scenario som innebär att 160 m³ brandvatten behöver kunna omhändertas inom området. Bolaget har även översiktligt redogjort för andra, mer osannolika händelser. Med anledning av länsstyrelsens önskan om förtydligande i den delen har bolaget i nedanstående tabell sammanställt sådana osannolika händelser samt beräkning av volymer för

respektive händelse. Det framgår även vilken händelse som bolaget bedömer vara s.k. worst case.

<i>Scenario</i>	<i>Mängd att omhänderta (m³)</i>		
	<i>Släckvatten</i>	<i>Kylvatten</i>	<i>Summa</i>
Släckning av brand över tak	1 250	490	1 700
Släckning av brand via skum-påföringsventiler	0	500	500
Släckning av brand i invallning = <i>worst case</i>	2 200	1 000	3 200

Som bolaget tidigare redogjort för går det inte att på ett meningsfullt sätt beräkna kostnaderna för att omhänderta brandvatten vid ett worst case-scenario med anledning av att kostnaderna är beroende av ett flertal olika faktorer som måste vägas samman.

Lagringsplatser och volymer

Spegeldammen

Bolaget har genomfört en utredning avseende kostnader och eventuell miljönytta med att täta sidorna på spegeldammen i syfte att kunna använda dammen för temporär lagring av släckvatten. Enligt utredningen kan tätning av väggarna i spegeldammen ske enligt ett av följande alternativ:

<i>Alternativ</i>	<i>Utflöde</i>	<i>Kostnad</i>
C. Tätspont till nivå -0,8 kring dammen	ca 150 m³/h	ca 4,5 MSEK
D. Tätning till nivå -0,8 med bentonit med breddning av damm	ca 90 m³/h	ca 5,2 MSEK
E. Tätning till nivå -0,8 med gummiduk (HPDE) duk med breddning av damm	ca 90 m³/h	ca 5,7 MSEK

För varje alternativ måste även tätning av befintlig vägbank i Turbingatan genomföras vilken är inräknad i kostnaderna. Samtliga alternativ innebär omfattande anläggningsarbeten. Utrymme för material och arbetsmaskiner behövs. Tillgängliga utrymmen kring spegeldammen är dock mycket begränsade vilket innebär att mark på omkringliggande fastigheter behöver tas i anspråk under arbetstiden och i fall D och E

även permanent. Utöver detta kommer bl.a. den angränsande Turbingatan under en period att vara helt avstängd för all trafik vilket kommer påverka intilliggande verksamheter.

Även om sidorna i spegeldammen tätas kommer uppsamlat brandvattnet att trycka undan vattnet genom den otätade botten till följd av tryckskillnaden gentemot omgivande grundvattennivåer. Utflödet går att fördröja men bara till viss del. Alternativen D och E, som fördröjer utflödet mest effektivt (till ca 90 m³/h), innebär ändå att eventuellt brandvatten inte kan lagras under någon länge tid. Oavsett om det i samband med en släckning sker en omedelbar tömning kommer betydande mängder uppsamlat brandvatten hinna flöda ur dammen. En eventuell tätning av spegeldammens sidor medför således en högst marginell miljönytta vilket ska vägas mot en hög investeringskostnad.

Övriga alternativ

Under oktober 2013 har invallningen av cisternparken färdigställts och nya beräkningar har gjorts över möjlig lagringsvolym i bl.a. renvattencisternen. Det kan konstateras att uppemot 2 500 m³ brandvatten skulle kunna lagras inom anläggningen fördelat på följande lagringsplatser:

<i>Renvattencisternen</i>	<i>upp till ca 500 m³</i>
<i>Cisternparkens invallning</i>	<i>upp till ca 1 500 m³</i>
<i>Turbinområdet</i>	<i>upp till ca 490 m³ (efter planerad höjning av områdets kanter)</i>

Vid lagring inom cisternparkens invallning finns vid volymer över 340 m³ risk för ett långsamt utsläpp till omgivningen via cisternsockeln som inte går att göra helt tät. Detta innebär att lagring av volymer över ca 1 300 m³ enbart är temporär. Utöver detta finns för extremfall möjlighet för bolaget att ta en av de två oljecisternerna i anspråk som håller en volym om 15 000 m³ vardera eller anlita externa parter.

Förslag till villkor

Länsstyrelsen har yrkat att följande slutliga villkor föreskrivs:

Kyl- och släckvatten som uppkommer vid brandbekämpning ska kunna samlas upp så att utsläpp till mark eller till grund- och ytvatten förhindras.

Bolaget ska genomföra tätning av sidorna runt den s.k. spegeldammen samt anordna möjlighet att stänga (under vägbanken) vid eventuell brand- eller läckageincident, Tätning av sidorna på spegeldammen ska gå ner under lägsta lågvatten-/grundvattenytan.

Bolaget bestrider länsstyrelsens villkorsförslag av skäl som kommer att utvecklas nedan och föreslår istället att följande villkor föreskrivs:

Bolaget ska inom sex månader från lagakraftvunnen dom ha genomfört åtgärder för att säkerställa att en maximal lagringsvolym motsvarande 1 300 m³ finns inom området för omhändertagande av förorenat kyl- och släckvatten.

Bolaget ska inom tre månader från lagakraftvunnen dom överlämna till tillsynsmyndigheten ett förslag till reviderat kontrollprogram innefattande plan för omhändertagande och behandling av lagrat kyl- och släckvatten.

Bolagets motivering

Ett villkor avseende omhändertagande av kyl- och släckvatten formulerat enligt länsstyrelsens förslag är uppenbart orimligt. Oavsett tillgången på lagringsmöjligheter är det Räddningstjänsten som fattar beslut om hur släckvattnet hanteras. Räddningstjänsten styrs i sitt arbete av Lag (2003:778) om skydd mot olyckor och bolaget har inte någon möjlighet att påverka hur det arbetet bedrivs. Därmed saknar bolaget rådighet att tillse att ett sådant villkor innehålls i alla lägen.

Det finns inte några övervägande miljö- eller hälsomässiga skäl som kan motivera ett så långtgående krav som länsstyrelsen föreslår (i motsats till vad som var fallet i mål M 3282-10 som länsstyrelsen refererar till i sitt yttrande). Innehållet i de produkter bolaget hanterat samt verksamhetens placering i hamnområdet innebär att utläckage av brandvatten inte medför några risker för människors hälsa eller riskerar att påverka någon känslig recipient eller andra känsliga områden. Det kan i sammanhanget understrykas att varken MSB, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Naturvårdsverket eller HaV har haft något att invända mot bolagets förslag till hanteringen av släckvattenfrågan.

Trots detta kan bolaget vitsorda att ett slutligt villkor föreskrivs avseende hantering av brandvatten men i enlighet med bolagets förslag ovan. Med tanke på att den dimensionerande volymen för anläggningen i händelse av brand är 160 m³ innebär bolagets åtagande att hålla 1 300 m³ tillgängligt inom området ett väl tilltaget skydd. För att kunna garantera den volymen måste dock turbinområdets kanter höjas vilket kan ske till en kostnad om ca 0,5 MSEK och en avstängningsventil i dagvattennätet installeras. Bolaget åtar sig att ha genomfört dessa åtgärder inom sex månader från lagkraftvunnen dom.

Vad gäller länsstyrelsens yrkande att ålägga bolaget att täta spegeldammens sidor har bolagets utredningar visat att det vare sig är miljömässigt eller ekonomiskt motiverat. Det finns inte tillräckliga skäl att genom villkor ålägga bolaget att hålla ytterligare lagringsutrymmen tillgängliga inom området än vad som föreslagits ovan. Bolaget har redogjort för tänkbara alternativ för att hantera eventuellt större uppkomna mängder brandvatten; exempelvis genom temporär lagring inom cisterninvallningen, i en av oljecisternerna och/eller med hjälp av externa aktörer. Hur sådana mängder ska omhändertas bör dock regleras inom ramen för bolagets egenkontroll och kontrollprogram och bör kunna beslutas i det enskilda fallet med beaktande av bl.a. vilka resurser som för tillfället finns tillgängliga.

Målets fortsatta handläggning

Bolaget har visat att tillräcklig beredskap för att hantera uppkomna släckvattenvolymer finns och prövotidsförfarandet bör kunna avslutas genom att av bolaget föreslagna slutliga villkor föreskrivs. Bolaget vidhåller att målet kan avgöras utan huvudförhandling.

I ett PM, vilket bifogas bolagets skrivelse, har WSP Environmental (WSP) redovisat möjliga sätt att åtgärda spegeldammen för att kunna använda denna för omhändertagande av släckvatten, kostnadsbedömning av alternativen samt en bedömning av alternativens funktion. Av redovisningen framgår bl. a följande.

Utredningen avser att föreslå och utvärdera teknisk lösning som ska omhänderta en släck- och kylvattenmängd från olycka som har låg sannolikhet att uppstå. Bortser man från detta och tecknar händelsen för att värdera genomförbarheten och funktionaliteten för ett ökat miljöskydd, kan följande slutsatser dras:

- Vid en cisternbrand sker i första hand släckinsatsen med de fasta anordningarna och då uppkommer endast ett kylvatten. Detta bör anses vara rent och ryms i invallningen runt cisternerna och kan avledas utan problem. Vid denna händelse finns det inget behov av en tätning av spegeldammen.
- Skulle branden ha utvecklats sig så att taket har brunnit upp/sprängts bort eller att det finns ett hål som möjliggör en släckinsats över tak, kommer släck- och kylvattnet i första hand komma inom invallningen runt cisternerna. Den sammalagda påförda volymerna (1700 m^3) kommer att överstiga invallningens volym (1500 m^3) och därmed rinna över kanterna. Resterande volym kan då rinna till angränsande ytor och/eller ner i spegeldammen, där det finns kapacitet för att omhänderta de återstående 200 m^3 .
- Vid det värsta scenariot då det har läckt ut en produkt och att det uppstår en pölbrand inom invallningen, kommer inte denna inte att räcka till utan stora delar av släck- och kylvattnet kommer att rinna ut på de angränsande ytorna och ner i spegeldammen. Beroende på hur mycket produkt som har runnit ut, som upptar en volym inom invallningen, så kommer minst 1700 m^3 att rinna över kanterna. Det kan omhändertas i spegeldammen, då det är normalvattenstånd eller lägre.

Det har inte befunnits gångbart att helt täta spegeldammen, men det är tekniskt möjligt att täta sidorna i spegeldammen och vägbanken under Turbingatan. Följande alternativ har befunnits tekniskt gångbara att utföra:

C - Tätspont till nivå -0,8 kring dammen

D - Tätning till nivå -0,8 med bentonit med breddning av damm

E - Tätning till nivå -0,8 med gummiduk (HDPE-duk) med breddning av damm

F - Tätning av befintlig vägbank i Turbingatan

Vid en tätning av sidorna kommer uppsamlat brandvattnet i spegeldammen att trycka undan vattnet genom den otätade botten till följd av skillnaden i vätskenivå. Alternativen med tätning av sidorna (D och E) fördröjer utflödet mest och där har utflödet beräknats till ca 90 m³/timmen. Av dessa båda förordas lösningen med bentonitlera (D), vilket kräver att dammen breddas för att möjliggöra anläggandet. Alternativet behöver kompletteras med alternativ F för att få full funktion, d.v.s. med en avstängningsmöjlighet och tätning av vägbanken. Den totala entreprenadkostnaden för att anlägga denna lösning är bedömd till ca 5,2 miljoner kronor.

Tätningen ger bolaget en möjlighet att starta en uppsamling av brandvattnet innan det har spridit sig till omgivande mark. Insatsen behöver dock ske snabbt då utflödet sker med 90 m³/timme.

Länsstyrelsens slutliga yttrande

Länsstyrelsen har slutligen lämnat nedan angivna synpunkter på bolagets bemötande av länsstyrelsens yttrande och hänvisat i övrigt till vad som tidigare framförts i ärendet.

1.1 Worst case-scenario och mängder brandvatten

Länsstyrelsen anser att bolaget, med nu aktuella kompletteringar, på ett tydligt sätt slagit fast vad de anser är det s.k. worst case-scenariot för anläggningen, vilket är bra.

1.2.1 Spegeldammen

Länsstyrelsen ser positivt på att det tagits fram konkret underlag avseende skyddsåtgärdsalternativet att täta sidorna i den s k spegeldammen med olika utformningsalternativ, kostnader m m. När det gäller eventuell tätning av spegeldammen, så förordar länsstyrelsen alternativet D + F.

1.2.2 Övriga alternativ

Det är positivt att det vid omräkning visat sig att regnvattencisternen klarar en större

volym släckvatten, än vad som tidigare beräknats. Det är även positivt med åtagandet att höja fastighetens kanter och därigenom erhålla ytterligare nästan 500 m³ lagringsvolym.

Det är dock lite bekymmersamt att det av den totala lagringsvolymen på 1500 m³ som finns innanför invallningen i cisternparken nu har visat sig att det egentligen bara går att utnyttja ca 340 m³, eftersom cisternsockeln tydligen inte går att göra helt tät. Det framgår inte hur snabbt eller långsamt olika vätskor (exv. släckvatten kontra eldningsolja) kan läcka den vägen. Det framgår inte heller av redogörelsen om det är tekniskt omöjligt att göra cisternsockeln tät eller om det är en ekonomisk fråga.

På grund av den begränsade möjligheten att utnyttja den invallade volymen i cisternparken, finns det enligt länsstyrelsen således behov av ytterligare lagringsvolym för kyl- och släckvatten. Bolaget nämner själva att det i extremfall finns möjlighet för bolaget att använda en av de två oljecisternerna eller anlita externa parter, utan att det utvecklas närmare.

2. Förslag till villkor.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget bestrider de förslag till slutliga villkor som länsstyrelsen yrkat på och istället föreslagit två egna villkor avseende att dels vidtagande av åtgärder för att säkra en maximal lagringsvolym om 1300 m³ för omhändertagande av förorenat kyl- och släckvatten och dels att inkomma med ett reviderat kontrollprogram som ska omfatta en plan för omhändertagande och behandling av lagrat kyl- och släckvatten.

Länsstyrelsen är väl medveten om att det s k worst case-scenariot är en händelse med låg sannolikhet för inträffande och att den händelsen antagligen inte bör vara dimensionerande vid beslut om och byggande av permanenta skyddsåtgärder för att fullt ut kunna lösa den värsta händelsens konsekvenser. Länsstyrelsen är dock också i högsta grad medveten om att s k worst case-scenarier faktiskt inträffar ibland (branden hos Hansson & Möhring i Halmstads hamn den 21 september 2012), trots

låg sannolikhet. Med hänsyn tagen till den erfarenheten liksom vår tolkning av miljöbalken och Sevesolagstiftningen m m, så bedömer länsstyrelsen att en verksamhetsutövare bör ha ett relativt långt gående ansvar att vara förberedd, inte bara för dimensionerande fall, utan även större incidenter inbegripet de s k worst case-scenarierna.

Länsstyrelsen konstaterar vidare att det nu, i och med bolagets kompletteringar, finns ett bättre underlag avseende bland annat worst case-scenario liksom avseende kostnad för tärning av spegeldammen. Det saknas dock fortfarande uppgifter om kostnader för övrig hantering av kyl- och släckvatten.

Bolagets senaste kompletteringar underlättar i viss mån skälighetsbedömningen avseende bland annat eventuellt krav om tätning av den s.k. spegeldammen m m. Enligt länsstyrelsens bedömning hade det dock varit önskvärt med ytterligare förtydliganden avseende alternativen att ta hand om kyl- och släckvatten i en tom cistern eller med hjälp av externpart för att göra en annan bedömning av skäligheten avseende skyddsåtgärden att täta sidorna i spegeldammen och eventuellt kunna ompröva våra villkorsyrkanden. Således bedömer länsstyrelsen, mot bakgrund av ovanstående resonemang, att tätning av spegeldammens sidor inte innebär oskäliga kostnader och finner för närvarande inte anledning att ändra de yrkanden som lämnades i yttrandet från den 9 september 2013.

När det gäller påverkan på människors hälsa så kan det exempelvis konstateras att det i närområdet till invallningens utlopp i havet finns en populär kommunal handikappbadplats och den sommartid mycket välbesökta badstranden Östra stranden.

Länsstyrelsen tillstyrker i övrigt bolagets förslag till villkor om att säkra en volym om 1300 m³, vilket bland annat innebär åtgärder i form av att turbinområdets kanter måste höjas och att en dagvattenventil installeras. Länsstyrelsen tillstyrker även bolagets förslag om krav att inkomma med ett reviderat kontrollprograms-förslag med plan för omhändertagande och behandling av lagrat kyl- och släckvatten.

MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEMS DOMSKÄL

Bedömningsgrunder

Vid en sammanvägning av inkomna uppgifter i fråga om framtida kyl- och släckvattenhantering bedömer vi att bolagets redovisning av prövotidsutredningar och föreslag på åtgärder kan ligga till grund för en slutlig prövning och reglering i denna tillståndsdom.

Vi kan dela bolagets uppfattning att det föreligger en skillnad mellan olika petroleumprodukter med avseende på miljöpåverkan och risk för brand. Domstolen ifrågasätter dock bolagets bedömning att sannolikheten för en brand av ett cisternområde för eldningsolja bör ligga till grund för åtgärdsbehov och dess omfattning. I ett långsiktigt perspektiv, vilket också tillståndets räckvidd syftar till, kan nämligen konsekvenserna av en brandolycka väga tyngre än sannolikheten. Sannolikheten för en cisternbrand bör således viktas mot omfattningen av uppkomna konsekvenser för att bedöma behov av riskbegränsande skyddsåtgärder. Utöver två oljecisterner (2 x 15 000 m³) består bolagets oljehantering av petroleum-lagring i två smörjoljetankar (8 m³+15 m³), två s.k. dagtankar (2 x 0,5 m³) samt fyra oljeisolerade transformatorer (16,4 m³ + 0,6 m³+ 26,3 m³+1,9 m³).

Som det anges i domstolens deldom den 3 februari 2012 utgör lagring och förbrukning av petroleumprodukter i den omfattning som sker inom Halmstadverket en storskalig kemikaliehantering samt regleras både av Seveso-lagstiftning och av lagen om skydd mot olyckor. Med hänsyn tagen till att anläggningen i Halmstad är obemannad under stor del av driften ställer denna klassning av verksamheten långtgående krav på bolagets egenkontroll och behov av en utförlig och återkommande riskanalys.

Både Svenska Petroleuminstitutet (SPI) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har på senare år (mars 2011 respektive februari 2013) utfärdat vägledningsdokument med fokus på släckvattenhantering. Rekommendationerna omfattar även släckvatten som uppkommer vid brand av s.k. klass 3 vätska, dvs.

även eldningsolja, och beskriver vilka renings- och destruktionsmetoder som kan användas för ändamålet.

Det är också av vikt att påpeka att inom ett cisternområde kan riskfaktorer som läckage på inpumpningsledningen, tankbilsolycka, överspolning eller överspolning vid bilutlastning förorsaka en brand av petroleumprodukter. Inblandningen av skumvätska brukar inte överstiga 3 % men den ger ändå stor påverkan i vatten eftersom ytspänningen sänks radikalt vid en liten inblandning som t.ex. 0,1 %.

Enligt uppgift i bolagets bemötande av länsstyrelsens slutliga yttrande framgår att lagring av volymer över ca 1 300 m³ inom invallningen kan komma att ske enbart temporär med anledning av risk för läckage via cisternsockeln som inte går att göra helt tät. Av WSP:s PM under *Uppsamlingsvolymer* anges dock att det i slutet av oktober 2013 färdigställts invallningarna runt cisternerna, genom att asfaltera den befintliga recessen samt belägga asfalten med ett tätmedel (petroseal) som gör att asfalten blir tät och motståndskraftig mot oljeprodukter. Invallningen har en yta av nästan 2000 m² (exkl. cisternerna) och utloppsbrunnarna är anslutna till en avstängningsventil samt ytterligare en automatstängande ventil. Vid ett olycksfall stängs ventilen i invallningen och gör att invallningen kan rymma som mest ca 1500 m³.

Bedömning i sak

Sammantaget är både bolaget och länsstyrelsen eniga om att avsluta prövotiden och meddela ytterligare slutliga tillståndsvillkor i den delen som avser omhändertagande av förorenat kyl- och släckvatten (brandvatten). Båda parter villkorsförslag skiljer sig dock i sitt innehåll vilket föranleder följande bedömning.

Vi kan givetvis dela länsstyrelsens bedömning att kyl- och släckvatten som uppkommer vid brandbekämpning ska kunna samlas upp så att utsläpp till mark eller till grund- och ytvatten förhindras. Domstolen anser dock inte att det finns skäl att reglera hanteringen av brandvatten genom att ange en specifik uppsamlingsmetod i ett slutligt tillståndsvillkor. Komplexiteten av olika olycksscenarioer och

åtgärdsbehov i ljuset av verksamhetens beskaffenhet talar för att länsstyrelsens villkorsförslag till synes kan begränsa bolagets val av de mest optimala och kostnadseffektiva skyddsåtgärderna.

Bolagets villkorsförslag att säkerställa att en viss lagringsvolym finns inom området i kombination med en plan för omhändertagande av brandvatten bedöms innebära större flexibilitet på vilket sätt uppsamlingen av denna lagringsvolym anordnas. Med hänsyn tagen till nya uppgifter som framgår av föreliggande beslutsunderlag bör dock den föreslagna villkorsformuleringen justeras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Inledningsvis har bolaget bestridit behov av ytterligare bemyndigande av tillsynsmyndigheten i den delen av prövningsprocessen. Bolagets andra stycke av villkorsförslaget bedöms dock indirekt syfta på tillsynsmyndighetens befogenhet att efter förslag från bolaget och inom ramen för kontrollprogram få besluta om de skyddsåtgärder som krävs för ett miljösäkert omhändertagande av brandvatten.

Villkorspunkt 9 i bolagets gällande tillstånd reglerar krav på ett kontrollprogram. Bolagets plan för omhändertagande och behandling av lagrat kyl- och släckvatten bör dock inledningsvis hanteras separat från kontrollprogrammet. För att säkerställa det mest optimala genomförandet av samtliga åtgärder bör den framtagna åtgärdsplanen föregås av ett samråd med Räddningstjänsten och andra berörda aktörer inom hamnområdet. Tillsynsmyndighetens godkännandebeslut bör därefter med fördel ligga till grund för eventuell uppdatering/revidering av kontrollprogrammet.

Vid en samlad bedömning kan vi godta bolagets motivering att inte genomföra tätning av sidorna runt den s.k. spegeldammen enligt länsstyrelsens villkorsförslag men trots de praktiska svårigheter som beskrivs i bolagets prövotidsutredning bör planen för omhändertagande av brandvatten innefatta förslag till ytterligare utredning av möjligheten till avstängning av spegeldammen under vägbanken. Eftersom eventuellt uppkommet brandvatten kräver omedelbart omändertagande och kan lagras under kort tid är det av vikt att även temporär användning av

spegeldammen utgör ett av alternativen, delvis i enlighet med bolagets ursprungliga förslag i ansökningshandlingar.

Vad som i övrigt framkommit i målet anses inte kontroversiellt och föranleder ingen särskild kommentar från vår sida.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 2014-06-13.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Stefan Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit lagmannen Stefan Nilsson, ordförande, och tekniska rådet Jolanta Green samt de särskilda ledamöterna Göran Husebye och Rune Niklasson.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.